

Предметом навчальної дисципліни є чинне національне законодавство та міжнародна система охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Дисципліна базується на попередніх знаннях з курсів: «Правознавство» «Підприємницьке і трудове право», «Міжнародна торгівля», «Митна справа», «Міжнародні економічні відносини» та є основою для дисципліни «Трансфер технологій».

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- проводити постійний моніторинг стану законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності;
- розробляти заходи щодо стимулювання інтелектуальної діяльності та втілення результатів у виробництво;
- здійснювати контроль щодо охорони прав на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав;
- орієнтуватися у законодавчих, нормативних і правових засадах управління інтелектуальною власністю.

Завданнями навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньо-професійної програми є опанування студентами:

- основних категорій та понять дисципліни;
- економічного змісту інтелектуальної власності;
- законодавчих, нормативних і правових засад управління інтелектуальною власністю;
- напрямків використання об'єктів авторського права та промислової власності в діяльності підприємства;
- міжнародних аспектів співпраці в області інтелектуальної власності;
- прав та обов'язків власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- процедури захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ІВ)

Тема 1.1. Вступ до інтелектуальної власності

Власність як економічна категорія. Правова основа захисту власності як сукупність правових норм, що регулюють відносини, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням власником його майном. Інтелектуальна власність як специфічний вид власності. Види інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності.

Об'єкти права інтелектуальної власності: об'єкти промислової власності, нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності, об'єкти авторського права та суміжних прав.

Історія та еволюція авторського права і промислової власності. Інтелектуальна власність в системі інноваційної економіки. Об'єкти інтелектуальної власності як інструмент розвитку економіки. Місце і роль інтелектуальної власності у соціальному розвитку держави. Соціально-економічні стратегії в країнах світового товариства. Роль промислової власності в економічному розвитку. Авторське право і розвиток культури.

1.2. Інтелектуальна власність та соціально-економічний розвиток суспільства

Історія та еволюція авторського права і промислової власності. Місце і роль інтелектуальної власності у соціальному розвитку держави. Соціально-економічні стратегії в країнах світового товариства. Роль промислової власності в економічному розвитку. Авторське право і розвиток культури.

Тема 1.3. Система охорони інтелектуальної власності

Формування системи законодавства України у сфері ІВ. Гармонізація законодавства України у сфері ІВ законодавству ЄС: сучасний стан та перспективи. Законодавство у сфері інноваційної, наукової та науково-технічної діяльності, розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки.

Система органів управління у сфері охорони прав на об'єкти ІВ: законодавча, судова, виконавча гілки влади у сфері охорони ІВ України. Діяльність Державної служби ІВ, Інституту промислової власності, ДП «Інтелзахист», Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг. Мережа недержавних організацій регулювання охорони ІВ.

Функції, структура та напрями діяльності Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

Тема 1.4. Суб'єкти інтелектуальної власності: їх права та обов'язки

Поняття «суб'єкт права інтелектуальної власності». Первинні і похідні суб'єкти права інтелектуальної власності. Автор об'єкта інтелектуальної власності. Особисті немайнові права автора об'єкта інтелектуальної власності. Майнові (виключні) права автора об'єкта інтелектуальної власності. Заявники і правонаступники як суб'єкти права інтелектуальної власності. Спільні права інтелектуальної власності (співавторство). Види співавторства. Право роботодавця.

РОЗДІЛ 2. АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

Тема 2.1. Авторське право

Авторське право. Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторськими правами. Об'єкти авторського права та суб'єкти авторських відносин. Суб'єктивне авторське право, його зміст і межі: особисті немайнові права авторів; майнові права авторів.

Вільне використання творів. Право на авторську винагороду. Захист авторського права. Використання творів без згоди авторів. Перехід творів у суспільне надбання.

Тема 2.2. Суміжні права

Суміжні права та суб'єкти суміжних прав: виконавці, виробники фонограм, організації мовлення. Суб'єктивні суміжні права, їх зміст і межі. Особисті немайнові права виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення. Майнові права виконавців виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.

Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення. Строк дії суміжних прав.

Управління майновими правами суб'єктів авторського права та суміжних з ним прав.

Тема 2.3. Захист авторського права та суміжних прав

Порушення авторського права і суміжних прав. Охорона авторського права і суміжних із ним прав. Способи цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав.

Міжнародні правові акти по охороні авторського права. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький акт Бернської конвенції. Всесвітня Женевська конвенція про авторське право.

Міжнародні конвенції про охорону суміжних прав. Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій ефірного мовлення («Римська конвенція»). Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм. Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПАТЕНТОЗНАВСТВА

Тема 3.1. Патентне право

Поняття «об'єкти та суб'єкти патентного права». Патент як форма охорони об'єктів промислової власності. Патентно-ліцензійна політика та патентні дослідження в процесі створення ІВ. Структурні реформи та підвищення інноваційної активності шляхом збільшення частки інтелектуальної власності.

Поняття та ознаки винаходів. Класифікація об'єктів винаходів: пристрій, спосіб, речовина, штамп, винахід та їх застосування. Поняття корисної моделі. Характеристика промислового зразка.

Критерії патентоздатності винаходу, промислового зразка. Новизна винаходів (абсолютна, світова, відносна світова, локальна) та оцінка їх винахідницького рівня. Поняття «промислова придатність». Строк чинності патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Міжнародна система охорони патентного права: Паризька конвенція про охорону промислової власності, Страсбурзька угода про Міжнародну патентну класифікацію, Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків, Локарнська угода про заснування міжнародної класифікації промислових зразків.

Тема 3.2. Правові й організаційні форми патентування винаходу, корисної моделі, промислового зразка

Правова система подачі заявки на винахід. Оформлення патентних прав: складання та подання заявки, пріоритет заявки. Експертиза заявки: попередня, формальна, кваліфікаційна. Реєстрація патенту. Публікації відомостей про видачу патенту, тимчасова правова охорона. Оскарження рішення за заявкою. Видача патенту. Процедура видачі патенту України, вартість набуття прав. Винаходи, що становлять державну таємницю.

Права власника, що випливають з патенту. Обов'язки, що випливають з патенту.

Використання патенту без згоди власника. Дії, які не визнаються порушенням прав власника патенту. Припинення дії патенту та визнання його недійсним.

Тема 3.3. Патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах

Переваги зарубіжного патентування. Патентне законодавство Японії, США, країн ЄС. Патентування винаходу, корисної моделі в іноземних державах. Вартість патентування за різними зарубіжними патентними системами. Патентування за

процедурою договору про патентну кооперацію (РСТ), порядок одержання Європейського патенту. Патентування винаходів за процедурою євразійської патентної Конвенції. Оформлення міжнародної заявки на винахід.

Патентна інформація і документація. Зміст патентних документів. Інформаційно-пошукові системи та традиційний патентний пошук. Методика проведення патентних досліджень технічного рівня, патентоспроможності, експертизи на патентну чистоту. Закордонні і вітчизняні патентні бази даних. Комп'ютерні мережі баз даних.

Реалізація патентних прав: права та обов'язки власника патенту, обмеження прав власника патенту, взаємовідносини співвласників патенту. Розподіл прав власності між державою, винахідником, установою.

Тема 3.4. Правове регулювання засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Знаки для товарів та послуг. Правова охорона знака в Україні. Суб'єкти права на знаки для товарів та послуг. Приклад оформлення заявки на знак для товарів і послуг. Експертиза заявки на знак. Права і обов'язки, що впливають із свідоцтва на знак. Оформлення міжнародної заявки. Захист прав на знаки для товарів і послуг. Використання знака.

Право на фірмове (комерційне) найменування. Право на найменування місця походження товару.

Міжнародно-правові аспекти охорони засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА НЕТРАДИЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 4.1. Правова охорона інтегральної мікросхеми

Поняття інтегральної мікросхеми та її компонування. Право на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми. Реєстрація топографії інтегральної мікросхеми. Експертиза заявки. Реєстрацією топографії ІМС. Видача заявнику свідоцтва.

Права, що впливають з реєстрації топографії інтегральної мікросхеми. Право попереднього користування.

Обов'язки власника прав на зареєстровану топографію інтегральної мікросхеми. Захист прав власника зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми.

Тема 4.2. Право на раціоналізаторську пропозицію

Поняття раціоналізаторської пропозиції. Право авторства на раціоналізаторську пропозицію.

Процедура подання заявки на раціоналізаторську пропозицію. Розгляд заявки на раціоналізаторську пропозицію.

Винагорода за використання раціоналізаторської пропозиції.

Тема 4.3. Право на сорти рослин

Поняття «сорт рослин» та критерії його охороноздатності. Умови та порядок набуття прав на сорт рослин. Заявка на сорт рослин. Експертиза заявки. Експертиза назви сорту. Державне випробування сорту. Строк чинності патенту на сорт рослин. Права та обов'язки правовласника на сорт рослин. Дії, які не визнаються порушенням майнового

права власника сорту. Припинення чинності майнових прав на сорт. Обов'язки власника сорту.

Захист прав на сорт рослин. Міжнародна конвенція по охороні нових сортів рослин.

Тема 4.4. Комерційна таємниця

Поняття про комерційну таємницю. Види та зміст нерозкритої науково-технічної інформації. Особливості конфіденційної інформації. Заходи щодо збереження комерційної таємниці та конфіденційної інформації. Охорона комерційної таємниці органами державної влади. Часткова правова охорона нерозкритої інформації. Сутність поняття «ноу-хау», його оформлення та реєстрація. Комерційна реалізація ноу-хау. Канали витоку інформації для різних видів ноу-хау. Організаційні заходи захисту ноу-хау. Наукове відкриття.

Інтелектуальна власність в епоху Інтернет. Патентування методів ведення бізнесу електронної торгівлі, товарні знаки та назви доменів, копірайт з Інтернет. Правова охорона програм для ЕОМ.

Захист від недобросовісної конкуренції.

РОЗДІЛ 5. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 5.1. Комерціалізація інтелектуальної власності

Сутність комерціалізації інтелектуальної власності. Способи комерціалізації інтелектуальної власності: інжиніринг, промислова кооперація, передача технологій в рамках спільних підприємств, технічна допомога, франшізінг, лізинг. Поняття та види ліцензійних угод: патентна ліцензія, безпатентна ліцензія, невиключна (проста) ліцензія, виключна ліцензія (ексклюзивна), повна ліцензія. Ліцензії та договори на ноу-хау.

Опціонний договір на ноу-хау. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: договори на право використання творів, авторський договір замовлення.

Договори на право використання патентів: ліцензійний договір, субліцензія, авторський договір на створення і використання комп'ютерних програм, договір комерційної концесії, договір комерційної субконцесії. Обов'язки право володільця. Обов'язки користувача.

Тема 5.2. Інтелектуальна власність як складова інтелектуального капіталу

Сутність та економічний зміст інтелектуального капіталу. Відмінністю інтелектуального капіталу від інших ресурсів організації. Структура інтелектуального капіталу підприємства: людський, організаційний, клієнтський (споживчий). Інвестування в людський капітал. Інтелектуальна власність в структурі інтелектуального капіталу. Кругообіг інтелектуального капіталу.

Управління інтелектуальним капіталом на підприємстві. Методами охорони людського капіталу. Методами охорони організаційного капіталу. Методи захисту клієнтського (споживчого) капіталу. Контроль над інтелектуальним капіталом.

Оцінка інтелектуального капіталу за допомогою: коефіцієнта Тобіна, прямих методів оцінки, ринкових методів оцінки вартості, доходу на активи, методів підрахунку очок, системи збалансованих показників.

Тема 5.3. Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності

Цілі оцінки прав інтелектуальної власності. Поняття оцінки та випадки виникнення необхідності в оцінці вартості об'єктів інтелектуальної власності. Підходи до оцінки та види вартості об'єктів інтелектуальної власності. Методи оцінки: прямого відтворення, заміщення, вихідних витрат, порівняння продажів, прямої капіталізації доходів, непрямой капіталізації доходів (надлишкового прибутку, роялті, звільнення від роялті).

Підходи до оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності: витратний, ринковий (порівняльний), доходний. Вибір бази оцінки й методичного підходу відповідно до вимог Національного стандарту.

Послідовність оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності та оформлення звіту про оцінку.

Тема 5.4. Маркетинг інтелектуальної власності

Особливості маркетингу об'єктів інтелектуальної власності на підприємстві. Розробка комунікаційної політики організації. Моделі розробки інноваційних технологій на підприємстві.

Специфічні властивості інноваційного продукту. Параметри формування маркетингової стратегії організації. Маркетингові стратегії організації щодо інноваційної продукції: стратегія технологічного прогнозування, стратегія домінуючої розробки, стратегія випередження, стратегії сегментування, стратегії просування інноваційної продукції на ринок. Етапи розробки маркетингової стратегії стосовно ринку інноваційної продукції. Типові ризики, що супроводжують комерційну діяльність підприємства.

Маркетинг інтелектуального капіталу підприємства та його основні функції. Маркетинг робочої сили і робочих місць. Маркетинг організаційного капіталу. Маркетинг споживчого (клієнтського) капіталу.

Тема 5.5. Управління правами інтелектуальної власності

Етапи життєвого циклу об'єкта інтелектуальної власності. Управління ОІВ на етапі його створення. Патентні дослідження за допомогою патентної та технічної інформації. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі набуття прав. Доцільність надання правової охорони ОІВ. Управління об'єктом на етапі використання прав інтелектуальної власності.

Стратегії підприємства при використанні прав на об'єкти інтелектуальної власності: стратегія захисту від конкурентів; стратегія ліцензування на основі отримання монопольних прав на технологію виробництва; стратегія формування уставного капіталу підприємства; стратегія створення іміджу компанії. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі захисту прав за допомогою: створення служби безпеки; судовий порядок захисту; політика фірми, що спрямована на профілактику правопорушень. Управління на етапі закінчення юридично визначеного строку дії прав на об'єкт інтелектуальної власності (утилізації), коли він переходить у суспільне надбання.

Предметом учебной дисциплины является действующее национальное законодательство и международная система охраны прав на объекты интеллектуальной собственности.

Дисциплина базируется на предыдущих знаниях по курсам: «Правоведение» «Предпринимательское и трудовое право», «Международная торговля», «Таможенное дело», «Международные экономические отношения» и является основой для дисциплины «Трансфер технологий».

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Целью учебной дисциплины является формирование у студентов способностей:

- проводить постоянный мониторинг состояния законодательной базы в сфере интеллектуальной собственности;
- разрабатывать меры по стимулированию интеллектуальной деятельности и воплощение результатов в производство;
- осуществлять контроль по охране прав на объекты промышленной собственности, авторских и смежных прав;
- ориентироваться в законодательных, нормативных и правовых принципах управления интеллектуальной собственностью.

Задачами учебной дисциплины согласно требованиям образовательно-профессиональной программы является овладение студентами:

- основных категорий и понятий дисциплины;
- экономического содержания интеллектуальной собственности;
- законодательных, нормативных и правовых основ управления интеллектуальной собственностью;
- направлений использования объектов авторского права и промышленной собственности в деятельности предприятия;
- международных аспектов сотрудничества в области интеллектуальной собственности;
- прав и обязанностей владельцев охраняемых документов на объекты интеллектуальной собственности;
- процедуры защиты прав интеллектуальной собственности в случае их нарушения.

СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ (ИС)

Тема 1.1. Вступление в интеллектуальной собственности

Собственность как экономическая категория. Правовая основа защиты собственности как совокупность правовых норм, регулирующих отношения, связанные с владением, пользованием и распоряжением владельцем его имуществом. Интеллектуальная собственность как специфический вид собственности. Виды интеллектуальной собственности. Право интеллектуальной собственности.

Объекты права интеллектуальной собственности: объекты промышленной собственности, нетрадиционные объекты интеллектуальной собственности, объекты авторского права и смежных прав.

История и эволюция авторского права и промышленной собственности. Интеллектуальная собственность в системе инновационной экономики. Объекты

интеллектуальной собственности как инструмент развития экономики. Место и роль интеллектуальной собственности в социальном развитии государства. Социально-экономические стратегии в странах мирового сообщества. Роль промышленной собственности в экономическом развитии. Авторское право и развитие культуры.

1.2. Интеллектуальная собственность и социально-экономическое развитие общества

История и эволюция авторского права и промышленной собственности. Место и роль интеллектуальной собственности в социальном развитии государства. Социально-экономические стратегии в странах мирового сообщества.

Роль промышленной собственности в экономическом развитии. Авторское право и развитие культуры.

Тема 1.3. Система охраны интеллектуальной собственности

Формирование системы законодательства Украины в сфере ИС. Гармонизация законодательства Украины в сфере ИС законодательству ЕС: современное состояние и перспективы. Законодательство в сфере инновационной, научной и научно-технической деятельности, развития приоритетных направлений науки и техники.

Система органов управления в сфере охраны прав на объекты ИС: законодательная, судебная, исполнительная ветви власти в сфере охраны ИС Украины. Деятельность Государственной службы ИС, Института промышленной собственности, ГП «Интелзащита», Украинского центра инноватики и патентно-информационных услуг. Сеть негосударственных организаций регулирования охраны ИС.

Функции, структура и направления деятельности Всемирной организации интеллектуальной собственности (ВОИС).

Тема 1.4. Субъекты интеллектуальной собственности: их права и обязанности

Понятие «субъект права интеллектуальной собственности». Первичные и производные субъекты права интеллектуальной собственности. Автор объекта интеллектуальной собственности. Личные неимущественные права автора объекта интеллектуальной собственности. Имущественные (исключительные) права автора объекта интеллектуальной собственности. Заявители и правопреемники как субъекты права интеллектуальной собственности.

Совместные права интеллектуальной собственности (соавторство). Виды соавторства. Право работодателя.

РАЗДЕЛ 2. АВТОРСКОЕ ПРАВО И СМЕЖНЫЕ ПРАВА

Тема 2.1. Авторское право

Авторское право. Понятие и виды результатов творчества, охраняются авторскими правами. Объекты авторского права и субъекты авторских отношений. Субъективное авторское право, его содержание и границы: личные неимущественные права авторов; имущественные права авторов.

Свободное использование произведений. Право на авторское вознаграждение. Защита авторского права. Использование произведений без согласия авторов. Переход произведений в общественное достояние.

Тема 2.2. Смежные права

Смежные права и субъекты смежных прав: исполнители, производители фонограмм, организации вещания. Субъективные смежные права, их содержание и границы. Личные неимущественные права исполнителей, производителей фонограмм, видеограмм и организаций вещания. Имущественные права исполнителей производителей фонограмм, видеограмм и организаций вещания.

Ограничение имущественных прав исполнителей, производителей фонограмм, видеограмм и организаций вещания. Срок действия смежных прав.

Управление имущественными правами субъектов авторского права и смежных с ним прав.

Тема 2.3. Защита авторского права и смежных прав

Нарушение авторского права и смежных прав. Охрана авторского права и смежных с ним прав. Способы гражданско-правовой защиты авторского права и смежных прав.

Международные правовые акты по охране авторского права. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений. Парижский акт Бернской конвенции. Всемирная Женевская конвенция об авторском праве.

Международные конвенции об охране смежных прав. Международная конвенция об охране прав исполнителей, производителей фонограмм и организаций эфирного вещания («Римская конвенция»). Конвенция об охране интересов производителей фонограмм от незаконного воспроизводства их фонограмм. Брюссельская конвенция о распространении несущих программ сигналов, передаваемых через спутники.

РАЗДЕЛ 3. ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ПАТЕНТОВЕДЕНИЯ

Тема 3.1. Патентное право

Понятие «объекты и субъекты патентного права». Патент как форма охраны объектов промышленной собственности. Патентно-лицензионная политика и патентные исследования в процессе создания ИС. Структурные реформы и повышение инновационной активности путем увеличения доли интеллектуальной собственности.

Понятие и признаки изобретений. Классификация объектов изобретений: устройство, способ, вещество, штам, изобретение и их применение. Понятие полезной модели. Характеристика промышленного образца.

Критерии патентоспособности изобретения, промышленного образца. Новизна изобретений (абсолютная, мировая, относительная мировая, локальная) и оценка их изобретательского уровня. Понятие «промышленная применимость». Срок действия патентных прав на изобретение, полезную модель, промышленный образец.

Международная система охраны патентного права: Парижская конвенция по охране промышленной собственности, Страсбургское соглашение о Международной патентной классификации, Гаагское соглашение о международном депонировании промышленных образцов, Локарнское соглашение об учреждении международной классификации промышленных образцов.

Тема 3.2. Правовые и организационные формы патентования изобретения, полезной модели, промышленного образца

Правовая система подачи заявки на изобретение. Оформление патентных прав: составление и представление заявки, приоритет заявки. Экспертиза заявки:

предварительная, формальная, квалификационная. Регистрация патента. Публикации сведений о выдаче патента, временная правовая охрана. Обжалование решения по заявке. Выдача патента. Процедура выдачи патента в Украине, стоимость приобретения прав. Изобретения, составляющие государственную тайну.

Права собственника из патента. Обязанности, вытекающие из патента.

Использование патента без согласия владельца. Действия, которые не признаются нарушением прав владельца патента. Прекращение действия патента и признание его недействительным.

Тема 3.3. Патентование объектов промышленной собственности в иностранных государствах

Преимущества зарубежного патентования. Патентное законодательство Японии, США, стран ЕС. Патентование изобретения, полезной модели в иностранных государствах. Стоимость патентования по разным зарубежным патентным системам. Патентование по процедуре договора о патентной кооперации (РСТ), порядок получения Европейского патента. Патентование изобретений по процедуре Евразийской патентной конвенции. Оформление международной заявки на изобретение.

Патентная информация и документация. Содержание патентных документов. Информационно-поисковые системы и традиционный патентный поиск. Методика проведения патентных исследований технического уровня, патентоспособности, экспертизы на патентную чистоту. Зарубежные и отечественные патентные базы данных. Компьютерные сети баз данных.

Реализация патентных прав: права и обязанности владельца патента, ограничения прав владельца патента, взаимоотношения совладельцев патента. Распределение прав собственности между государством, изобретателем, учреждением.

Тема 3.4. Правовое регулирование средств индивидуализации участников гражданского оборота, товаров и услуг

Знаки для товаров и услуг. Правовая охрана знака в Украине. Субъекты права на знаки для товаров и услуг. Пример оформления заявки на знак для товаров и услуг. Экспертиза заявки на знак. Права и обязанности, вытекающие из свидетельства на знак. Оформление международной заявки. Защита прав на знаки для товаров и услуг. Использование знака.

Право на фирменное (коммерческое) наименование. Право на наименование места происхождения товара.

Международно-правовые аспекты охраны средств индивидуализации участников гражданского оборота, товаров и услуг.

РАЗДЕЛ 4. ОХРАНА НЕТРАДИЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Тема 4.1. Правовая охрана интегральной микросхемы

Понятие интегральной микросхемы и ее компоновки. Право на регистрацию топографии интегральной микросхемы. Регистрация топографии интегральной микросхемы. Экспертиза заявки. Регистрацией топологии. Выдача заявителю свидетельства.

Права, вытекающие из регистрации топографии интегральной микросхемы. Право преждепользования.

Обязанности владельца прав на зарегистрированную топографию интегральной микросхемы. Защита прав владельца зарегистрированной топографии интегральной микросхемы.

Тема 4.2. Право на рационализаторское предложение

Понятие рационализаторского предложения. Право авторства на рационализаторское предложение.

Процедура подачи заявки на рационализаторское предложение. Рассмотрение заявки на рационализаторское предложение.

Вознаграждение за использование рационализаторского предложения.

Тема 4.3. Право на сорт растений

Понятие «сорт растений» и критерии его охраноспособности. Условия и порядок приобретения прав на сорт растений. Заявка на сорт растений. Экспертиза заявки. Экспертиза названия сорта. Государственное испытание сорта. Срок действия патента на сорт растений. Права и обязанности правообладателя на сорт растений. Действия, которые не признаются нарушением имущественного права владельца сорта. Прекращение действия имущественных прав на сорт. Обязанности владельца сорта.

Защита прав на сорт растений. Международная конвенция по охране новых сортов растений.

Тема 4.4. Коммерческая тайна

Понятие о коммерческой тайне. Виды и содержание нераскрытой научно-технической информации. Особенности конфиденциальной информации. Меры по сохранению коммерческой тайны и конфиденциальной информации. Охрана коммерческой тайны органами государственной власти. Частичная правовая охрана нераскрытой информации. Сущность понятия «ноу-хау», его оформление и регистрация. Коммерческая реализация ноу-хау. Каналы утечки информации для различных видов ноу-хау. Организационные меры защиты ноу-хау. Научное открытие.

Интеллектуальная собственность в эпоху Интернет. Патентование методов ведения бизнеса электронной торговли, товарные знаки и названия доменов, копирайт с Интернет. Правовая охрана программ для ЭВМ.

Защита от недобросовестной конкуренции.

РАЗДЕЛ 5. ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Тема 5.1. Коммерциализация интеллектуальной собственности

Сущность коммерциализации интеллектуальной собственности. Способы коммерциализации интеллектуальной собственности: инжиниринг, промышленная кооперация, передача технологий в рамках совместных предприятий, техническая помощь, франчайзинг, лизинг. Понятие и виды лицензионных соглашений: патентная лицензия, беспатентная лицензия, неисключительная (простая) лицензия, исключительная лицензия (эксклюзивная), полная лицензия. Лицензии и договоры на ноу-хау.

Опционный договор на ноу-хау. Виды договоров о распоряжении имущественными правами интеллектуальной собственности: договоры на право использования произведений, авторский договор на заказ.

Договоры на право использования патентов: лицензионный договор, сублицензия, авторский договор на создание и использование компьютерных программ, договор коммерческой концессии, договор коммерческой субконцессии. Обязанности правообладателя. Обязанности пользователя.

Тема 5.2. Интеллектуальная собственность как составляющая интеллектуального капитала

Сущность и экономическое содержание интеллектуального капитала. Отличием интеллектуального от других ресурсов организации. Структура интеллектуального капитала предприятия: человеческий, организационный, клиентский (потребительский). Инвестирование в человеческий капитал. Интеллектуальная собственность в структуре интеллектуального капитала. Круговорот интеллектуального капитала.

Управление интеллектуальным капиталом на предприятии. Методы охраны человеческого капитала. Методы охраны организационного капитала. Методы защиты клиентского (потребительского) капитала. Контроль над интеллектуальным капиталом.

Оценка интеллектуального капитала с помощью: коэффициента Тобина, прямых методов оценки, рыночных методов оценки стоимости, дохода на активы, методов подсчета очков, системы сбалансированных показателей.

Тема 5.3. Оценка стоимости объектов интеллектуальной собственности

Цели оценки прав интеллектуальной собственности. Понятие оценки и случаи возникновения необходимости в оценке стоимости объектов интеллектуальной собственности. Подходы к оценке и виды стоимости объектов интеллектуальной собственности. Методы оценки: прямого воспроизведения, замещения, выходных затрат, сравнения продаж, прямой капитализации доходов, непрямой капитализации доходов (избыточной прибыли, роялти, освобождение от роялти).

Подходы к оценке стоимости объектов интеллектуальной собственности: затратный, рыночный (сравнительный), доходный. Выбор базы оценки и методического подхода в соответствии с требованиями Национального стандарта.

Последовательность оценки прав на объекты интеллектуальной собственности и оформления отчета об оценке.

Тема 5.4. Маркетинг интеллектуальной собственности

Особенности маркетинга объектов интеллектуальной собственности на предприятии. Разработка коммуникационной политики организации. Модели разработки инновационных технологий на предприятии.

Специфические свойства инновационного продукта. Параметры формирования маркетинговой стратегии организации. Маркетинговые стратегии организации по инновационной продукции: стратегия технологического прогнозирования, стратегия доминирующей разработки, стратегия опережения, стратегии сегментирования, стратегии продвижения инновационной продукции на рынок. Этапы разработки маркетинговой стратегии по отношению к рынку инновационной продукции. Типичные риски, которые сопровождают коммерческую деятельность предприятия.

Маркетинг интеллектуального капитала предприятия и его основные функции. Маркетинг рабочей силы и рабочих мест. Маркетинг организационного капитала. Маркетинг потребительского (клиентского) капитала.

Тема 5.5. Управление правами интеллектуальной собственности

Этапы жизненного цикла объекта интеллектуальной собственности. Управление ОИС на этапе его создания. Патентные исследования с помощью патентной и технической информации. Управление объектом интеллектуальной собственности на этапе приобретения прав. Целесообразность предоставления правовой охраны ОИС. Управление объектом на этапе использования прав интеллектуальной собственности.

Стратегии предприятия при использовании прав на объекты интеллектуальной собственности: стратегия защиты от конкурентов; стратегия лицензирования на основе получения монопольных прав на технологию производства; стратегия формирования уставного капитала предприятия; стратегия создания имиджа компании. Управление объектом интеллектуальной собственности на этапе защиты прав посредством: создания службы безопасности; судебного порядка защиты; политики фирмы, направленной на профилактику правонарушений. Управление на этапе окончания юридически определенного срока действия прав на объект интеллектуальной собственности (утилизации), когда он переходит в общественное достояние.

The object of the course is the current national legislation and the international system of protection of intellectual property.

The course is based on previous knowledge of the courses: "Jurisprudence" "Entrepreneurial and Labor Law", "International trade", "Customs", "International Economic Relations" and is the basis for discipline "Technology Transfer".

The purpose and objectives of the course

The aim of the course is to develop students' abilities:

- conduct ongoing monitoring of the legal framework in the field of intellectual property;
- develop measures to stimulate intellectual activity results and implementation in production;
- control on protection of industrial property, copyright and related rights;
- navigate the legislative, regulatory and legal framework of intellectual property.

The objectives of the course in accordance with requirements of the educational and professional program students are mastering:

- Main categories and concepts of discipline;
- Economic content of intellectual property;
- Legislative, regulatory and legal framework of intellectual property;
- Areas of use of copyright and industrial property in the enterprise;
- The international aspects of cooperation in the field of intellectual property;
- Rights and duties of holders of protection for intellectual property rights;
- Procedures for IPR protection in case of violation.

CONTENTS OF THESE COURSES

CHAPTER 1. GENERAL DESCRIPTION OF INTELLECTUAL PROPERTY (IP)

Topic 1.1. Introduction to Intellectual Property

Property as an economic category. The legal basis for the protection of property as a body of law governing the relations of ownership, use and disposal of his own property. Intellectual property as a specific type of property. Types of intellectual property. Intellectual property rights.

Intellectual property rights, industrial property, non-traditional intellectual property objects of copyright and related rights.

The history and evolution of copyright and industrial property. Intellectual property in innovative economy system. Intellectual property as a tool for economic development. Place and role of intellectual property in social development. Socio-economic strategies in the countries of the world society. The role of industrial property in economic development. Copyright and cultural development.

Topic 1.2. Intellectual property and socio-economic development of society

The history and evolution of copyright and industrial property. Place and role of intellectual property in social development. Socio-economic strategies in the countries of the world society. The role of industrial property in economic development. Copyright and cultural development.

Topic 1.3. The system of intellectual property protection

Formation of legislation of Ukraine in the field of IP. Legislation Ukraine on IP legislation EU: current situation and prospects. Legislation in the field of innovation, scientific and technical activities, development of priority directions of science and technology.

The system of government in the protection of IP rights to objects: the legislative, the judicial, the executive branch of government in the field of IP Ukraine. The activities of the State Service for IP Industrial Property Institute, SE "Intellectual protection" Ukrainian Center of Innovations and Patent Information Services. Network NGO regulation of IP.

Functions, structure and activities of the World Intellectual Property Organization (WIPO).

Topic 1.4. Subjects of intellectual property: their rights and obligations

The concept of "an intellectual property right". Primary and derivative subjects of intellectual property rights. Author intellectual property. Moral rights of intellectual property. Property (exclusive) copyright intellectual property. Applicants and successors as subjects of intellectual property rights. Common intellectual property rights (co-author). Types of co-authorship. The right of the employer.

CHAPTER 2. COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS

Topic 2.1. Copyright

Copyright. Concept and types of results creativity protected by copyright. Objects of copyright and copyright relations. Subjective copyright, its meaning and boundaries: moral rights; property rights of authors.

Free use of works. The right to royalties. Protection of copyright. The use of works without the consent of the authors. Switch works in the public domain.

Topic 2.2. Related Rights

Related rights and related rights holders, performers, producers of phonograms and broadcasting organizations. Subjective related rights, their content and limits. Moral rights of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations. Economic Rights of Performers producers of phonograms and broadcasting organizations.

Limitations of property rights of performers, producers of phonograms and broadcasting organizations. The term of the related rights.

Office of the proprietary rights of copyright and neighboring rights.

Topic 2.3. Protection of copyright and related rights

Violation of copyright and related rights. Protection of copyright and related rights with him. Ways civil protection of copyright and related rights.

International legal instruments for the protection of copyright. Berne Convention. Paris Act of the Berne Convention. World Geneva convention on copyright.

International Convention for the Protection of related rights. International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations ether ("Rome Convention"). Convention for the Protection of Producers of Phonograms Against Unauthorized Duplication of their Phonograms. Brussels Convention Relating to the Distribution of Programme-Carrying Signals Transmitted by Satellite.

CHAPTER 3. ORGANIZATIONAL AND LEGAL PRINCIPLES PATENT

Topic 3.1. Patent law

The term "objects and subjects of patent law." Patent protection as a form of industrial property. Patent-licensing and patent policy research in the creation of IP. Structural reform and innovation activity by increasing the share of intellectual property.

The concept and features of the invention. The classification of the invention: the device, method, substance stamp invention and their application. The concept of the invention. Description of the industrial design.

The criteria for patentability of the invention, industrial design. The novelty of the inventions (absolute, world, world relative, local) and assessment of inventive step. The term "industrial applicability". Duration of patents for invention, utility model, industrial design.

The international system of protection of patent rights: Paris Convention for the Protection of Industrial Property, Strasbourg Agreement Concerning the International Patent Classification, the Hague Agreement Concerning the International Deposit of Industrial Designs Locarno Agreement Establishing an International Classification for Industrial Designs.

Topic 3.2. Legal and organizational forms of patenting an invention, utility model, industrial design

The legal system of application for the invention. Registration of patent rights, drafting and filing the priority application. Examination of application: preliminary, formal qualification. Join

patent. Publications on the issuance of a patent, temporary legal protection. Appeal against the decision on the application. The issuance of the patent. Procedure patent Ukraine, the cost of acquiring the rights. Inventions that state secrets.

Copyright holder deriving from the patent. Obligations stemming from the patent.

Using a patent without the consent of the owner. Actions not recognized violation of the rights of the patent owner. Termination of the patent and the recognition it invalid.

Topic 3.3. Patenting of industrial property in foreign countries

The benefits of foreign patents. Patent legislation Japan, USA, EU countries. Patenting an invention, utility model in foreign countries. The cost of patenting various foreign patent systems. Patenting the procedure the Patent Cooperation Treaty (PCT), the procedure for obtaining the European patent. Patenting inventions via the Eurasian Patent Convention. Making an international application for an invention.

Patent information and documentation. Content patent documents. Information retrieval systems and traditional patent search. Methods of patent research technical level, patentability examination on infringement. Foreign and domestic patent databases. Computer network databases.

Implementation of patent rights: the rights and obligations of the patent owner, limiting the rights of the patent owner, the relationship between co-owners of the patent. The distribution of property rights between the state, inventor institution.

Topic 3.4. Rights means of individualization of participants of civil turnover, goods and services

Marks for goods and services. Legal protection of the mark in Ukraine. Subjects of marks for goods and services. Example applications for trademark services. Examination of the application for the mark. The rights and obligations arising from the certificate for the mark. Making international application. Protection of marks for goods and services. Use the mark.

The right to brand (commercial) names. The right to an appellation of origin.

International legal aspects of means of individualization of participants of civil turnover, goods and services.

CHAPTER 4. PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY ALTERNATIVE FACILITIES

Topic 4.1. Legal protection of integrated circuits

The concept of an integrated circuit and its layout. The right to register the topography of integrated circuits. Registration topography of integrated circuits. Examination of the application. Registration topography of IC. Issuance of the certificate. Rights deriving from registration of a topography of integrated circuits. The right of prior use. Responsibilities of the owner of rights to a registered topography of integrated circuits. Protecting the rights of the owner of the topography of integrated circuits.

Topic 4.2. Right rationalization proposal

The concept of innovations. The right of authorship on innovations.

Application process innovations. Consideration of applications for innovations.

Remuneration for the use of innovative offers.

Topic 4.3. Plant variety rights

The term "plant variety" and its patentability criteria. Terms and conditions for plant variety rights. The application for a plant variety. Examination of the application. Examination of the name of the variety. State testing variety. Duration of the patent for a plant variety. The rights and obligations of the right holder for a plant variety. Actions that are not recognized as a violation of property rights of the owner of the variety. Termination property rights to the variety. Duties of the owner of the variety.

Protection of Plant Varieties. International Convention for the Protection of New Varieties of Plants.

Topic 4.4. A trade secret

The concept of trade secret. Types and content undisclosed scientific and technical information. Features of confidential information. Measures to preserve trade secrets and confidential information. Protection of trade secrets public authorities. Partial legal protection of undisclosed information. The essence of the concept of "know-how", its execution and registration. Commercial implementation know-how. Information leakage for different types of know-how. Arrangements protection know-how. Scientific discovery.

Intellectual property in the era of the Internet. Patenting business methods of e-commerce, trademarks and domain names, copyright on the Internet. The legal protection of computer programs.

Protection against unfair competition.

CHAPTER 5. ECONOMIC CONTENTS OF INTELLECTUAL PROPERTY

Topic 5.1. Commercialization of Intellectual Property

The essence of the commercialization of intellectual property. Methods commercialization of intellectual property, engineering, industrial cooperation, technology transfer through joint ventures, technical assistance, franchising leasing. Concept and types of licensing agreements: a patent license, no patent license, non-exclusive (simple) license, exclusive license (exclusive), the complete license. Licenses and contracts for know-how.

An option contract for know-how. Types of contracts on disposal of intellectual property rights: right to use contracts for works, architectural contract order.

Contracts for the right to use patents license agreement, sub-licensable, copyright agreement on creation and use of computer programs, commercial concession agreement, contract commercial sub. Duties of the right holder. Duties of the user.

Topic 5.2. Intellectual property as a component of intellectual capital

The essence and economic content of intellectual capital. The difference of intellectual capital resources from other organizations. The structure of the intellectual capital of enterprise: human, organizational, client (consumer). Investing in human capital. Intellectual property in the structure of intellectual capital. Circulation of intellectual capital.

Managing intellectual capital in the company. Methods of protection of human capital. Methods of health organizational capital. Methods of protecting client (consumer) capital. Control of intellectual capital.

Evaluation of intellectual capital through: the coefficient of Tobin, direct assessment methods, market methods of valuation, income on assets, methods of scoring, balanced scorecard.

Topic 5.3. Valuation of Intellectual Property

The purposes of evaluation of intellectual property. The concept of evaluation and the need for cases of valuation of intellectual property. The approaches to assessing the value and types of intellectual property. Valuation techniques: direct playback substitution initial cost, sales comparison, income capitalization, indirect capitalization of income (excess profits, royalties, exemption from royalty).

Approaches to valuation of intellectual property: cost, market (comparative) revenue. The choice of evaluation framework and methodological approach in accordance with the National Standard.

Sequence evaluation of intellectual property and design the evaluation report.

Topic 5.4. Intellectual Property Marketing

Features marketing of intellectual property rights in the company. Development communication policy of the organization. Models of the development of innovative technologies in the enterprise.

Specific features innovative product. Options formation of marketing strategy. Marketing strategies organizations on product innovation, technological forecasting strategy, the strategy of the dominant development strategy proactive strategy of segmentation, strategy promoting innovative products to market. Stages of development of marketing strategy regarding market innovative products. Typical risks that accompany the commercial activities of the company.

Marketing intellectual capital and its main function. Marketing of labor and jobs. Marketing organizational capital. Marketing consumer (client) capital.

Topic 5.5. Management of intellectual property rights

The stages of the life cycle of intellectual property. IP Office during its creation. Patent research using patent and technical information. Management of subject of intellectual property rights in the entry phase. The feasibility of providing legal protection of IP rights. Office object at the stage of using intellectual property rights.

Business strategy using of intellectual property: strategy of protection from competitors; licensing strategy based on obtaining monopoly rights on the technology production; strategy of forming authorized capital of the company; strategy creating company image. Management of subject of intellectual property rights protection in step with: the establishment of security; court order of protection; company policy aimed at preventing crime. Management at the end stage of a legally enforceable term of rights to intellectual property (disposal) when it enters the public domain.